

MITÄ ON MAGIA?

Pekka Ervastin esitelmä 10.2.1929

Magia-sanalla on ollut viime aikoihin saakka – tarkoitan kuitenkin nykyajalla – miltei leikillinen, halveksiva merkitys. Magialla on tarkoitettu melkein yksinomaan salonkimagiaa, jonkinlaisia silmäkääntötemppeja, harhaa, petosta. Onhan meidän aikanamme, niinkuin aina ennenkin, mutta varsinkin tällä ja viime vuosisadalla esiintynyt varsin eteviä salonkimaagikoita, jotka ovat olleet erittäin käteviä sormistaan ja jotka ovat melkein osanneet kääntää katsojien silmät, niin että he ovat saaneet kuin ihmeitä aikaan. Muistan omasta nuoruudestani, kun kerran olin tuommoisessa istunnossa, kuinka se vanha frakkiin puettu herra teki kaikenlaisia loitsutemppeja ja tarttui korttipakkaan ja rupesi sen kanssa näyttämään kaikenlaisia ihmeitä. Eräs semmoinen „ihme“ jäi minun mieleeni melkein selittämättömänä asiana, koska itse olin siinä tavallaan osanottajana. Tuo professori, niinkuin hän nimitti itseään, lähestyi salongissa istuvaa yleisöä ja muun muassa hän silloin tuli minun luokseni ja veti minun taskustani määrätyn kortin ensin huudahtaen: „tuolla on se ruutukuningas!“ Ja mikä oli selittämätöntä, oli, että olin näkevinäni tuon kortin muutaman silmänräpäyksen aikaisemmin, kun hän siihen tarttui. Ei hän nimittänyt itseään miksikään noidaksi, vaan taitavaksi temppejen tekijäksi. Siis päätin siitä, että nämä professorit salonkimagiassa ovat niin eteviä sekä sormistaan että suustaan, että kun he juttelevat kaikenlaisia asioita temppeja tehdessään, he kääntävät yleisön silmät toiseen suuntaan, etteivät ihmiset huomaa niin tarkasti temppeja seurata. Hän oli siis voinut tuon kortin panna minun taskuuni samalla, kun hän muuta puhui, jollei se ollut harhanäky tai jollei hän niin suggeroivasti puhunut, että meidän oma järkemme oli vastaanottavainen suggestionille, niin että minäkin olin näkevinäni kortin samalla kun hän otti sen. Joka tapauksessa

tuommoiset temput herättävät ihmettelyä meissä, ainakin meidän täytyy ihmetellä tempujen tekijöiden sukkeluutta. Mutta samalla me tietysti halveksimme koko tuota käsitettä magia, mikäli siihen liittyy mitään yliluonnollista, sillä magiassa ei ole yliluonnollista. Sentähden tuo sana magia on saanut näin koko lailla merkityksettömän merkityksen, melkein koko lailla naurettavan merkityksen.

Mutta meidän ei tarvitse mennä kuin muutamia vuosisatoja ajassa taaksepäin, kun joudumme keskiaikaan, jolloin sanalla magia on aivan toinen merkitys, toinen kaiku. Sillä nimellä käsitettiin silloin, niinkuin tiedämme, aivan yliluonnollisia asioita. Kansa ja ihmiset yleensä olivat, niinkuin me nyt sanomme, niin taikuskaisia, että he sokeasti uskoivat, että oli olemassa kaikenlaisia yliluonnollisia voimia, joita n.s. maagikot käyttivät hyväkseen. Ja koska nämä maagikot yleensä ja melkein poikkeuksetta olivat pahoja, pelättäviä ihmisiä, semmoisia, jotka saattoivat tehdä pahaa ja vahingoittaa, niin käsitteeseen magia miltei yksinomaan liittyi pahaa eli, niinkuin silloin sanottiin, mustaa magiaa. Keskiajalla oli musta magia jokapäiväinen käsite, kaikki ihmiset uskoivat siihen, kaikki uskoivat, että magian avulla saattoi tehdä kuinka paljon pahaa tahansa. Musta maagikko vahingoitti sekä ihmisiä että eläimiä, hän saattoi lähettää tauteja toisille, tapaa vihamiehiään, tehdä itsensä näkymättömäksi ja omilla kosteillaan löytää paikkoja, joissa oli aarteita kätkeytyinä, joten hän saattoi tulla niin rikkaaksi, kuin tahtoi. Ja myös saattoi hän pysyä sellaisissa ruumiin voimissa, että pysyi aina nuorena. Faustissahan kerrotaan, että Faust sai juoman, joka teki hänet nuoreksi uudestaan. Kaikenlaisia asioita kerrottiin ja uskottiin silloin. Sentähden maagikot, tietäjät, noidat, velhot olivat pelättäviä ihmisiä, heidän paljas katseensa oli turmiollinen, niin että jos joku sattui sen alaiseksi, oli siitä mitä tahansa seurauksena. Emme ollenkaan ihmettele, että keskiajalla koko elämä oli pelonalaista, koska kaikkea tuota uskottiin, ja ihmettelemme vain, etteivät ihmiset tulleet hermostuneiksi. Mutta

aika kului silloin hitaasti, toista olisi meidän aikanamme, jos sellaista uskottaisiin, sillä nyt on kaikki niin nopeata. Silloin oli elämä hidasta, etteivät ihmiset hermostuneet, vaikkakin oli kaikenlaista pelättävää, sillä silloinhan oli myös ryövärielämä valloillaan.

Kun ajattelemme noita aikoja arvostelevasti, me huudahdamme: kuinka taikauskaisia ihmiset todella ovat olleet! Ja me tiedämme, että meidän kristilliset kirkkomme ovat taistelleet taikauskoa vastaan pitkin aikaa. Jo keskiajan alkupuolella, viidennen, kuudennen ja seitsemännen vuosisatojen kirkolliskokouksissa teroitettiin pykälittäin, että kristityn oli kielletty kysymästä neuvoa noidilta, tiedustelemasta tulevaisuuden asioita näkijöiltä sekä myös itse harjoittamasta tällaisia asioita. Mutta siihen aikaan, jolloin näitä päätöksiä tehtiin kirkolliskokouksissa – en nyt muista niitä kokouksia luetella – lienee harjoitettu vähemmän ja vähemmän vaarallisella tavalla tätä magiaa, koska meillä ei ole historiallisia muistoja noitien vainoamisesta. Mutta sitten voimme huomata, että ristiretkien aikana ja niiden loputtua magia ja kaikki, mitä siihen nimeen kätkeytyi, tuli kuin suurena hyökyaaltona idästä ristiretkiltä palaavien kanssa. He olivat siellä oppineet kaikenlaista ja myös heidän mukanaan tuli muukalaisia, jotka osasivat kaikenlaista. Sen perästä ruvettiin harjoittamaan magiaa, siis 11:nneltä ja 12:nnelta vuosisadalta lähtien. Ja vähän myöhemmin sekä uuden ajan alussa että jatkuvasti uudella ajalla oli niin paljon magian harjoittajia Europassa, että suorastaan ei ollut sitä sivistynyttä ihmistä, ylhäistä henkilöä, kuningasta, piispaa tai pappia, joka ei jonkun verran harjoittanut magiaa. Ja kuitenkin voimme huomata samoihin aikoihin, että kirkko virallisesti aina vainosi magiaa vääränä oppina ja uskona ja epäjumalanpalveluksena, niinkuin jo aikaisemmin kirkolliskokouksissa oli päätetty, joten näemme, että varsinaisesti uuden ajan alussa vainottiin kirkon taholta niitä ihmisiä, jotka magiaa harjoittivat. Meidän ei tarvitse muuta kuin muistaa

noitavainoja, noita-akkojen polttamisia, joita riitti pitkiä aikoja, niin että joku kai poltettiin Amerikassa vielä viime vuosisadan loppupuolella. Mutta myös professorit ja muut tiedemiehet kärsivät vainoa kirkon puolelta. Toiselta puolen pidettiin magiaa epäjumalan palveluksena, pirun palveluksena, mutta toiselta puolen oli aina niitä, jotka sitä harjoittivat. Sentähden me itse asiassa joudumme aivan uuteen tilanteeseen meidän aikanamme, aivan uuteen asenteeseen koko tähän kysymykseen, sillä meidän aikanamme olemme alkaneet etsiä totuutta, ei ainoastaan niin sanoakseni raapimalla tätä näkyväisen maailman pintaa, ainoastaan leikkaamalla näkyväistä ruumistamme palasiksi ja tutkimalla, mitä siinä on, vaan viime vuosisadan puolivälistä lähtien on huomio kääntynyt myöskin sisäisiin, näkymättömiin, yliaistillisiin asioihin. Sentähden meidän aikanamme on paljon ihmisiä, totuudenetsijöitä, jotka eivät suinkaan enää ole pelästyneet tuotakaan sanaa magia, sillä he eivät ole tyytyneet siihen yleiseen, viralliseen tuomioon, mikä langetettiin kirkon puolelta, eivät he myöskään ole tyytyneet pintapuolisesti selailemaan keskiaikaisia kirjoja, neuvoja maagillisten temppujen tekemiseen, grimoireja, joita esim. Salomonin avain, Honoriuksen ja Cornelius Agrippan grimoiret ja monet muut. Nämä totuudenetsijät eivät ole tyytyneet pintapuolisesti selailemaan tällöisiä keskiaikaisia kirjoja ja nauramaan niiden sisällölle, sillä jos niin tekee, ei saata muuta kuin kohottaa olkapäitään ja nauraa, sillä niin lapsellisilta ja tyhjänpäiväisiltä ne silloin tuntuvat. Muistuu mieleeni, että suomenkielellä on Mooseksen 6:s ja 7:s kirja, johon on otettu otteita keskiaikaisista grimoireista. Meidän aikanamme on enemmän syvennytty noihin kirjoituksiin ja on ollut ihmisiä, jotka ovat koettaneet niitä vähän noudattaa. Ja kun vähän enemmän ajatuksella on lukenut näitä erinomaisen taikauskoisia kirjoja, on saattanut huomata, että noissa kirjoissa itse asiassa ei puhuta suinkaan mistään pirun palvelemisesta, ei aikanaan vanhoissa, vaan puhutaan, kuinka Jumalaa ja Hänen korkeimpia enkeleitään pitää palvella ja kuinka

suurella puhdistuksella pitää valmistaa itseään, ennenkuin voi kyetä tällöisiä maagillisia temppuja panemaan toimeen. Siinä on paastot ja muut toimitukset, jotka tähtäävät siveelliseen puhdistukseen, ja myös siinä on varoituksia, ettei pidä yrittää tehdä mitään vahinkoa toisille, sillä se vahinko tulee omaan itseeseen ennemmin tai myöhemmin. Jos saattaa pahaa aikaan toiselle, ei kestä kauan, kun se paha voi niellä ihmisen itsensä. Ja sentähden, niin paljon kuin niissä on hullunkurisia ja näennäisesti taikauskaisia asioita, on niissä myöskin tällöisiä hyviä neuvoja.

Jos jotkut meidän aikanamme ovat yrittäneet panna toimeen noita vanhoja, keskiaikaisia neuvoja, niin he ovat ihmeekseen saattaneet huomata, että niissä onkin paljon perää. Muuten luokseni tuli kerran eräs suomalainen, Suomen kansalainen, joka kertoi, että hän on äärettömässä vaivan tilassa: hän on noudattanut Mooseksen 6:n ja 7:n kirjan neuvoja, on koettanut käskä henkiolentoja näkyviin ja taas omasta puolestaan saamaan valtaa niiden yli. Ja kun hän noudatti näitä neuvoja, niin hänen kävi sillä tavalla, että hän näki jotain, jota hän ei edes uskaltanut kertoa. Mutta nyt hän ei enää voinut päästä niistä hengistä vapaaksi, ne aina ahdistivat häntä, olivat hänen kintereillään, vetivät hänestä kaiken voiman, hänellä ei ollut rauhaa päivällä, eikä yöllä voinut nukkua. Hän ei tiennyt, mitä tehdä. Sanoin hänelle: „Oliko se ainoastaan teidän tietämättömyytenne, varomattomuutenne ja taitamattomuutenne, joka sai tämän aikaan?“ Oliko teillä aivan puhtaat tarkoitukset, kun rupesitte näitä temppuja harjoittamaan, ajattelitko ainoastaan sitä, että saisitte tietää, onko henkimaailmaa olemassa, jotta sitten voisitte auttaa ihmisiä uskoon, kun itse ensin tulisitte siitä vakuutetuksi? Saattaahan siinä vielä olla määrätty halu auttaa tuolla manaamisella toista henkilöä. Oliko se teidän puoleltanne varomattomuutta, että kävi näin?“ Silloin hänen täytyi myöntää, että hän kyllä koetti noudattaa kaikkia neuvoja ja olla varovainen, mutta hän oli kyllä ajatellut, että jospa pääsisi rikkaaksi, jos, kuten hän oli kuullut, saisi luonnonhaltijat käsiinsä,

voisi käskää niiden tuomaan kultaa. Kyllä hän ajatteli, että jos saa paljon kultaa, hän auttaa sillä köyhiä. „Niin tietysti“, sanoin. Samalla en voinut olla hymyilemättä sydämessäni, sillä tällä tavalla ihmiset keskiajalla usein ajattelivat: „tahdon tulla rikkaaksi sitä varten, että voisin auttaa köyhiä.“ Ja me tiedämme psykologisesti, kuinka ihmisten kesken on. Jos ihminen, joka ei ennen ole koettanut auttaa toisia, äkkiä, varsinkin tuommoisella tavalla on tullut rikkaaksi, ei hän silloin muista toisia, kyllä rikkaus tuo hänen luokseen aivan toisia viehätyksiä ja houkutusia, ei hän ajattele köyhiä ihmisiä muuta kuin omantunnon pakosta, omaa menestystään ja huvitteluaan hän ajattelee. Sentähden minulle on niin tuttua kirjallisuudesta ja tutkimuksistani tuo psykologinen seikka, että minun täytyi sanoa hänelle: „Se oli teidän virheenne, se oli sielullinen lankeemus, ja teidän täytyy koettaa miehenä kestää seuraukset. Te kutsuite tuon ylitsenne, te ette osannut temppuja tehdessänne päästä hillitsemään ja hallitsemaan luonnonvoimia, jotka kutsuite esiin, te jätite aivan kuin puoliväliin, ja siihen vaikutti niin paljon se, että te ette ollut itsenne herra, ette varma siitä, että todella toisia auttaisitte. Ja tuo epävarmuus itsenne suhteen oli suuri vaara.“ Ei koskaan saa heittäytyä minkäänlaisten ylikuonnollisten voimien kanssa tekemisiin, jos ei ole siveellisesti täysin varma itsestään. Jos ihminen on jossakin suhteessa arka, kuten että hänen täytyisi myöntää sisimmässään, että hän voisi joutua houkutuksille alttiiksi, niin varjelkoon ryhtymästä magiaan. Silloin hän joutuu pahojen henkien käsiin, hän kaivaa haudan itselleen. Ainoastaan ihminen, jolla on täydellinen valta oman itsensä yli, voi ruveta turvallisesti harjoittamaan magiaa ja ryhtyä tekemisiin yliaistillisten voimien kanssa.

Mutta juuri tämmöiset seikat, kuin esim. tuon suomalaisen kokemus – otin hänet, mutta sellaisia tapauksia on joka maassa – ne panevat totuudenetsijän ajattelemaan, miten asiat mahtavat olla. Hän ei voi tulla semmoiseen ajatukseen, että jos nyt niin tapahtui, ei ennen ole voinut tapahtua, keskiajalla se oli paljasta

taikauskoa, sillä hänen mieleensä voi muistua kertomuksia entisiltä ajoilta. Ja minun mieleeni muistuu eräs kertomus, jonka eräs erittäin kuuluisa eurooppalainen renesanssi-ihminen on antanut. Hän on Benvenuto Zelini. Hän oli viime vuosisadalla mitä kuuluisin taiteilija, kuvanveistäjä, mutta ennen kaikkea kuuluisa kultasepäntöistään, jotka olivat etevästi ja nerokkaasti keksityt. Näitä hänen töitään on ollut Europan hoveissa, kuten Wienin hovissa oli suola-astia, joka oli erittäin ihanasti tehty. Zelini oli itse asiassa kaikista kuuluisin tällä alalla koko Europassa ja hän valmistikin töitään paaville, keisarille ja muille ylhäisille. Mutta Benvenuto Zelini oli myöskin henkilönä, personallisuutena, aivan erikoinen, todellinen renesanssi-ihminen. Hän on, niinkuin tiedämme, kirjoittanut omat muistelmansa, ja nämä hänen elämänmuistonsa ovat mitä ihmeellisintä lukemista. Minun täytyy sanoa, että kun ensi kerran vuosikautia sitten luin tämän elämäkerran, en todella tiennyt, mitä se oli, se oli minusta niin ihmeellinen. Benvenuto Zelini oli täydellinen renesanssiolento, joka ei pelännyt mitään, mutta joka oli niinkuin jumala, yli-ihminen, voimaihminen, samalla myöskin avulias, rehellinen, mutta myöskin häikäilemätön siinä suhteessa, että meni eteenpäin maailmassa. Göthe piti näitä memoareja aivan erikoisessa arvossa, hän sanoi, että kun tahtoo päästä yhteyteen todellisen ihmisen kanssa, silloin hän lukee niitä.

Tämä Benvenuto Zelini, joka aivan peittelemättömästi aina sanoo totuuden, eikä kaunistele enemmän toisia ihmisiä kuin itseään, kertoo, kuinka hän tutustui erääseen sisilialaiseen pappiin, sillä hän oli kuullut, että tuo pappi oli hyvä tietäjä, manaaja, maagikko. Ja Zelini sanoi papille: „kyllä minäkin tahtoisin nähdä, tietää, onko niissä asioissa perää, vai onko se paljasta taikauskoa. Ettekö tahtoisivat minun kanssani manata esille henkiä?“ Sisilialainen pappi suostui, ja he pitivät kaksi istuntoa. Ensimmäisessä oli mukana paitsi pappia ja Benvenuto Zeliniä, myöskin joku Zelinin ystävä tai toveri, työapulainen, joten heitä oli kolme. He menivät Colosseumiin Romassa ja siellä pappi

piirsi maahan maagillisia kuvioita, neliön ja sen jokaiseen kulmaan ja sisään ympyrän ja ympyröiden sisään asetti lamppuja, joissa oli suitsutusta palamassa. Koko ajan pappi luki loitsuja ja teki ihmeellisiä temppuja. Kun tämä oli tehty, asettuivat he kaikki sisimmän ympyrän sisään ja jokainen sai määrätyn tehtävän, joko pitää lamppuja tai muuta. Ja pappi varoitti: „Älkää vaan astuko ympyrän ulkopuolelle, älkää myöskään pelätkö, sillä on aivan ensimmäinen asia, ettei saa pelätä, vaikka mitä tapahtuisi. Älkää pelätkö, sillä pelko tai varomaton askel on varma kuolema, joskaan ei pelko itsessään, mutta jos peloissaan ryhtyy pakenemaan.“ Tämä tapahtui yön aikana. He seisoivat ympyrän sisällä ja pappi luki loitsuja kreikan-, latinan- ja hebreankielellä, ja äkkiä alkoi kuulua ihmeellisiä ääniä, kuin maa olisi järissyt ja ukkonen käynyt, ensin hiljaa, sitten yhä kovemmin. Ja Benvenuto Zelini sanoo, että ilmassa oli kaikenlaisia kummituksia, hirmuisia olentoja, hirviöitä, eläimiä, jotka syöksyivät heitä kohti. Ja hän kertoo, että mahdotonta oli olla pelkäämättä, pappi vain oli koko lailla rauhallinen ja sanoi aina jonkun loitsun, etteivät nuo olennot päässeet ympyrän sisälle. He seisoivat siten kuin jossakin lasikkelossa, jonka pinnalle vain nuo olennot pääsivät. Ja Benvenuto Zelini tiesi, että heidän pelastuksensa oli siinä, että he pysyivät tuon ympyrän sisällä. Kun kauan aikaa oli ollut tämmöistä, sanoi pappi: „Nyt voitte kysyä jotakin. Ja Benvenuto Zelini, jolla oli ollut eräs nainen, jota hän paljon rakasti, mutta joka oli häipynyt hänen näköpiiristään, mennyt Napoliin, kysyi: „Enkö koskaan enää saa tavata Angelicaa?“ Silloin kuului ääni: „Kuukauden perästä.“ Muuta kysyttävää ei sitten ollut, ja pappi ryhtyi lopettamaan. Kaikki häipyi pois, ja kun oli tarkastettu, ettei mitään savua noussut mistään, kaikki oli sammunut, menivät he kotiinsa. Benvenuto Zelini oli niin innostunut, että hän sanoi: „Tämähän on koko lailla merkillistä, saammepa nähdä, onko totta, mitä on ennustettu.“ „Varmasti“, sanoi pappi, „aina ne puhuvat totta.“

Sitten he pitivät toisen istunnon, johon pappi oli käsenyt ottamaan useampia henkilöitä mukaan. Benvenuto Zelini toi mukanaan kaksi toveriaan sekä erään kaksitoista vuotiaan pojan, kuten pappi oli määrännyt. He olivat taas samalla tavalla ympyrän sisällä. Tämä istunto erosi ainoastaan siinä suhteessa edellisestä, että nyt olivat äänet ja näyt monta vertaa hirveämmät kuin ennen ja kaikki pelkäsivät kauheasti. Tuo pieni poika, joka oli Zelinin jalkojen juuressa, uskalsi vain vähän katsoa ylös, mutta hän sanoi näkevänsä tuhansia ja tuhansia olentoja, jotka tulivat sinne. Ja he kuulivat niin julmia asioita, että Benvenuto Zelini, joka ei juuri mitään pelännyt, pelkäsi nyt ja myöskin pappi alkoi pelätä ja hän ajatteli: „mitä tästä nyt tulee.“ Benvenuto Zelinin toverit pelkäsivät kauheasti, mutta heidän täytyi samalla pitää huolta että astiat paloivat. Ja pieni poika vaikeroi: „Niitä tulee enemmän ja enemmän, tahdon kuolla, sillä on parempi, että kaikki kuolemme, ennenkuin joudumme niiden käsiin.“ Mutta Benvenuto Zelini kertoo, että tapahtui pieni asia, joka tavallaan pelasti heidät. Yksi hänen tovereistaan pelästyi niin, ettei hän voinut estää luonnollista tapahtumasta, ja se tapahtui niin suurella voimalla ja siitä tuli hirmuinen haju, ettei astioissa palavan aineen, asai feetida, haju ollut mitään siihen verrattuna. Pieni poika sattui silloin katsomaan Benvenuto Zeliniin, joka ei voinut olla hymyilemättä tuon tapahtuman vuoksi ja poika rohkaistui siitä ja samalla hän huomasi, että olennot olivat pois menossa. Ja kun pappi kuuli, että nuo hirviöt poistuivat, sai hän taas rohkeutensa takaisin. Istunto lopetettiin sitten hyvin. Mutta oli kuitenkin muutamia henkiä, jotka viipyivät kauan, niin että kun he menivät kotiin, sanoi pieni poika: „Kaksi niistä seuraa meitä.“ Kaikki meni kuitenkin onnellisesti ja he pääsivät kotiin, mutta yöllä näkivät he unta piruista.

Pappi tahtoi vielä seuraavana päivänä, että Benvenuto Zelini olisi mukana kolmannessa istunnossa, jota ei suoritettaisi Romassa, vaan Sabinin vuoristossa, jossa voitaisiin olla rauhassa. Siinä istunnossa oli aikomus hankkia kultaa. Pappi sanoi: „Ettekö

tahtoisii olla siinä mukana, sillä en ole koskaan ennen ollut tämmöisissä tilanteissa. Teillä on mahdoton voima. Kun te kaikki tulette mukaan ja tuo pieni poika myös, niin varmasti henget tuovat meille kultaa.“ Benvenuto Zelini innostui aika lailla, mutta nähtävästi siitä ei tullut mitään, koska Zelini ei mitään semmoisesta enää kerro. Omassa elämässään oli hänellä niin paljon seikkailuja. Hän istui vankina Romassa – – – – -linnassa, josta hän pakeni laittamalla lakanasta nuoria, joita myöten laskeutui alas, mutta oli pakoitettu lopulta hyppäämään siksi korkealta, että hän taittoi jalkansa.

En tiedä, oliko Göthe kokenut mitään maagillista, oliko hän itse ollut maagillisissa istunnoissa mukana – vapaamuurari hän kyllä oli – mutta hyvin ymmärtää, että kun hän luki Benvenuto Zelinistä, tuli hänen vakuutetuksi siitä, että magiaa on olemassa. Ja meidän aikanamme, kun voimme olla mukana spiritistisissä istunnoissa ja saada selviä todistuksia, ei oikeastaan tarvitse epäillä. Ero on kyllä olemassa spiritistisen istunnon ja maagillisen istunnon välillä: spiritistisessä istunnossa on mediumin voima, joka vetää henkimaailmaa puoleensa ja se vaikuttaa, että henkiolennot pyrkivät ilmestymään. Vaikka mediumilla ei ole täydellisesti valtaa itsensä yli, on hänellä valtaa henkimaailman yli ja se valta on hänen omassa ruumiissaan. Maagikko taas loitsutempuillaan vetää henkimaailman puoleensa. Se ero on ranskalaisen okkultistin, Eliphas Lévin mukaan, joka eli viime vuosisadalla ja joka kertoo omista kokeistaan, kuinka hän esim. kerran manasi Apolloniuksen hengen, mutta siinäkin oli kaikenlaisia vaiheita. Niinkuin vanhoissa kirjoissa sanotaan: maagillisissa istunnoissa on aina erilaisia vaiheita henki-ilmestyksissä: ensin tulevat kaikista rajuimmat, mutta kun ei pelkää, tulevat ne lempeämmiksi ja miedommiksi, ja eläinmuodot, jotka ensin ovat ahdistaneet, muuttuvat ihmismuodoiksi ja lopulta tulevat henkiolennot, joita on itse kutsunut esille. Lévi kertoo samoin omista kokemuksistaan. Ja tohtori Ancosin eli Papusin johdolla Parisissa pantiin toimeen

maagillisia seremonioja, mutta hän ei niin tarkasti kerro niistä, kuin Lévi.

Kun me luemme tämmöisistä asioista tai kuulemme niistä tai itse olemme mukana niitä suoritettaessa nykyaikana, niin me luonnollisesti muutamme käsityksemme myöskin koko magiasta, me tiedämme silloin, varsinkin, jos itse olemme jotain kokeneet, että magiaa on olemassa ei vaan merkityksessä petosta, harhaa, salonkimagiaa, vaan tuossa vanhassa, merkillisessä merkityksessä, että ollaan tekemisissä yliaistillisten voimien kanssa, luonnon tuntemattomien voimien, luonnon ja ihmissielun tuntemattomien voimien kanssa. Magia on täten todenperäistä ja siis samalla erittäin vakavaa. Ja silloin me luonnollisesti kysymme: mitä tämä magia siis on? Mitä se on ollut ja mitä se on? Silloin muistuu heti meidän mieleemme, miten sana magia on johtunut, mistä se on kotoisin. Se on kreikaksi mageia, ja jos katsotaan sanakirjasta, mitä se merkitsee, niin siinä selitetään, että se on noituutta, tietoa yliluonnollisista asioista ja toimintaa niiden tietojen perusteella. Mutta jos menemme tuon sanan alkujuureen, niin kaikki kielitieteelliset tutkijat sanovat, että se on alkuaan persialainen käsite ja sana, nykyisessä kielessä mog ja vanhassa persialaisessa kielessä mag, ja se merkitsi viisas ihminen, tietäjä, ja sillä nimellä nimitettiin niitä tietäjiä, jotka tulivat itäiseltä maalta Jeesus-lastasta katsomaan ja tervehtimään. Me sanomme astrologeiksi ihmisiä, jotka tähdistä tietävät asioita, kuten nuo tietäjät itäiseltä maalta, ja Persiassa heitä sanottiin mageiksi. Tänäpäivänä sanotaan siellä ylipappia mogbet, joten magin, tietäjän nimi liittyy vielä siihen. Mutta taas, kun vielä enemmän tutkimme tuota persialaista sanaa viisas eli mag, niin joudumme tietysti siihen, että se on tullut sanskritinkielestä, niinkuin yleensä vanha persialainen kieli on jonkunlaista sanskritin murretta. Mag on sanskritinkieliselle maha-sanalle sukua, ja maha merkitsee iso, suuri. Siitä on tullut mahatma ja myös johtunut latinassa sana magnus – suuri. Kreikankielessä on megas, joka myös merkitsee suuri ja on sukua mag-sanalle. Täten me siis aivan varmasti

tiedämme, että magia alkuaan merkitsi viisas tai suomeksi hyvällä syyllä tietäjä. Ja magia on viisaan tiede, eli viisaustiede, mutta paremmin viisaan tiede, tieto, sillä siihen liittyy, niinkuin selvästi ymmärrämme, jotakin paljon enemmän kuin jos sanomme viisaustiede. Viisaustieteeksi olemme kääntäneet kreikkalaisen sanan philosophia, me puhumme viisaustieteen professoreista ja maistereista. Sokrateen suussa philosophia merkitsi „rakkaus viisauteen“. Se oli paljon syvempi merkitys, kuin mitä me sille sanalle annamme. Filosofin on semmoinen ihminen, joka ratkaisee kaikenlaisia teorioita maailman synnystä y.m., mutta me käsitämme myöskin asiat niin, että filosofeja on monta lajia, yksi voi ajatella yhdellä tavalla, toinen toisella tavalla, niin että kaksi filosofia voi olla tukkanuottasilla keskenään. Ja jos joku lukee filosofian maisteriksi, ei hänen silti tarvitse vielä olla filosofi, sillä filosofin ensimmäinen tunnusmerkki olisi, että hänellä olisi rakkaus viisauteen. Tietysti jollakin filosofian maisterilla tai professorilla voi olla rakkautta viisauteen, mutta hän onkin silloin enemmän totuudenetsijä. Ja tällöinen totuuden etsiminen sisältyykin Sokrateen selitykseen filosofista: „minun pyrkimykseni on tulla viisaaksi.“

Näin me pääsimme magia-sanan oikeaan merkitykseen. Vaikka magia alkuaan on ollut juuri viisaustietoa eli viisaan tiedettä, viisaaksi pyrkimystä, niin se ei ole koskaan ollut ainoastaan jotain teoreettista, älyllistä pyrkimystä viisauteen, vaan magia on aina merkinnyt käytännöllistä viisauteen pyrkimistä, viisauden etsimistä. Jos tänäpäivänä tahdomme olla oikeita filosofeja siinä merkityksessä, että tahtoisimme tietää jotakin maailman viisaudesta, maailman omasta kokoonpanosta, olla siis totuudenetsijöitä siinä merkityksessä, että tahtoisimme tietää jumalallista totuutta, teosofeja siinä merkityksessä, että tahtoisimme tietää jumallista viisautta, eikä vain spekuloida siitä, niin silloin meidän täytyisi olla maagikoita, sellaisia ihmisiä, jotka etsivät käytännöllistä tietoa, käytännöllistä taitoa. Elämäntotuuden etsiminen ei ole teoriaa, se on etsiä elämän

viisasta käytäntöä, etsiä, millä tavalla meidän tulisi elää. Ja se on ainoa todellinen filosofia, todellinen uskonto. Uskonto on ympäri maailman levinnyt käsite, ja kaikki luulevat ymmärtävänsä, mitä se on. Mutta uskonto voi olla sokeaa uskoa johonkin, ja useimmat ihmiset tyytyvät siihen, että uskonto on henkistä kokemusta, jolloin se on astunut ulos tyhjänpäiväisestä, sokeasta uskosta, mutta se voi myöskin olla pyrkimystä Jumalan luo, tietoon, ja se on minusta todellinen uskonto, se on sitä, jota kaikki suurimmat jumalanpojat maan päällä ovat teroittaneet. Niiden todellisten uskonnon opettajien mielestä on uskonto pyrkimystä Jumalan yhteyteen, totuuden tietoon. Miksi Jeesus muuten olisi sanonut: „Mitä te huolehditte siitä, mitä te syötte ja juotte ja millä itsenne vaatetatte? Mitä te semmoisista asioista välitätte? Tuommoisista pakanat huolehtivat, ne ihmiset, jotka eivät ole uskonnon piirissä.“ Pakana-sanalla on Jeesus tuossa yhteydessä juuri tarkoittanut niitä, jotka eivät tahdo olla uskonnon piirissä. Jeesus tahtoi sanoa: niitä asioita kaikki tavoittelevat, mutta jos te tahdotte olla uskonnon piirissä, joille uskonto jotain merkitsee, niin teidän pitää ensin etsiä jumalanvaltakuntaa, sillä se on tärkeintä, ja ainoastaan, mikäli te sitä etsitte, sikäli te löydätte. Ainoastaan se, joka etsii, se löytää, eikä se tule paljaalla lukemisella ja kuuntelemisella, se tulee, jos ihminen sydämensä koko voimalla ja hengellä etsii, jolloin ihminen ikäänkuin kolkuttaa taivaan portille ja silloin se portti aukeaa. Ja se tulee ensin sisäisessä kokemuksessa. Ja me voimme hyvällä syyllä sanoa, että tämä on magiaa sanan alkuperäisimmässä merkityksessä. Magiaan sisältyy äärettömän paljon.

Ja muistakaamme ennen kaikkea, että juuri magia, siis uskonnon käytäntö, filosofian käytäntö, tieteellinen käytäntö, kaikki käytäntö elämässä, on itsestään joko valkoista tai mustaa. Se on

(puuttuu ... !)